

Tisza részvízgyűjtő vélemények

Az egyeztetés és véleményezés folyamata

A konzultációs anyag készítői kissé nehéz helyzetbe hozták a véleményezésre vállalkozókat. Az elrettentően terjedelmes „Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv, Tisza részvízgyűjtő” című anyag igen nagy arányban a véleményezők, és sokszor a tárgy szempontjából kevésbé relevánsnak tűnő háttéranyagokat tartalmaz (ezek jelentős része egyébként hozzáférhető más forrásokból), a tényleges intézkedések irányaira vonatkozóan pedig sokszor csak általánosságokat. Nehéz megtalálni azokat a helyeket, ahol problémákra teendőkre. Ezzel szemben a tényleges konkrétumok mellékletekben található meg.

A fórumokon elhangzottak ezzel szemben lényegesen érthetőbb és tárgyszerűbb összefoglalásai voltak a terveknek. Az írásos anyaggal szemben itt valóban érvényesült a közérthetőség, ami a tervezőket és előadókat dicséri. A fórumokon elhangzottakkal kapcsolatban egyetlen fontos észrevételünk van: Az előadásokból rendszerint az a szemlélet jött át (néha direkt kimondásra is került), hogy a teljes VKI folyamat valami külső, hátunk közepére sem kívánt „eus” kötelezettség, s nehogy sokat vállaljunk, mert az sokba fog kerülni és megvalósíthatatlan lesz. Szinte nyomokban sem lehetett találkozni azzal a megközelítéssel, hogy vizeink állapota a mi számunkra fontos, az egész folyamat értünk van, s ez egy lehetőség, amihez a VKI folyamat segítséget nyújt. Gyanúnk szerint ennek az az oka, hogy a hazai felelősök sem így látják.

Véleményünk szerint inkább az utóbbi megközelítés irányába kellene haladni.

Konkrét észrevételek

Néhány alegység, valamint a teljes Tisza-részvízgyűjtőjére vonatkozó anyag megismerése, valamint a fórumok tapasztalata alapján több ellentmondással és hiányossággal szembesültünk.

- Az egyes igazgatóságok szemlátomást eltérően alkalmazták a természetes, erősen módosított, és mesterséges víztestek kategóriáinak alkalmazási körét. Erősen módosítottnak például minősülnek a Körösök, míg természetes víztest a Szamos. A rendszer így országon belül is rendkívül inkonzisztens. Egyéb egyedi példák: A Felső-Tisza alegységben található Belfőcsatorna nyomvonalának jelentős részén nem mesterséges, hanem *természetes élőmedrekben* (Kis-Tisza, Szebecse, Járat-ér medrek) fut. Ezek a mederszakaszok nyomvonalukban, és több helyen élőviláguk tekintetében is természetesnek tekinthetők. Indokoltnak tarjuk tehát a fenti csatornát ne „Mesterséges” felszíni vízként tartsák nyilván.

- Nagy meglepetésünkre egyik igazgatóság a fórumon elhangzottak szerint csak azokkal a víztestekkel foglalkozott a tervezés során, melyek az ő vagyonkezelésükbe tartoznak. Nem tudunk róla, hogy a Keretirányelv lehetővé tenne tulajdonosi vagy vagyonkezelő szerinti megkülönböztetést.

- A Tisza Részvízgyűjtő konzultációs anyag 1.4.1. fejezete szerint vízfolyások esetében a 10 km²-nél nagyobb vízgyűjtőjű víztesteket ki kell jelölni. Tudomásunk van olyan, a fenti kritériumoknak megfelelő vízfolyásokról, amelyek nem lettek kijelölve. Néhány példa: VI. (Sényői) főfolyás (vízgyűjtő: 67,2 km²), Tass-Pátrohai csatorna (73,2 km²).

- Az 1.4.3. fejezet szerint az 50 ha-nál nagyobb, nem völgyzárógátas tavakat mint állóvíz víztesteket ki kell jelölni. Tudomásunk van olyan, a fenti kritériumoknak megfelelő állóvízről, amely nem lett kijelölve: Nyíregyháza: Hosszúhát (Nagyszék) tó (kb. 150 ha).

A fentiek szerint nem egyértemű számunkra, hogy a víztestek mi alapján lettek kijelölve (vagy ki em jelölve) és minősítve. Szükségesnek tarjuk, hogy minden egyes víztestre hozzák nyilvánosságra azt a dokumentációt, illetve értékelési rendszert, amely alapján a kijelölés és minősítés megtörtént.

Véleményünk szerint egyes fontos víztestek kijelölésének elmaradása, valamint a természettség szerinti minősítésben talált ellentmondásosság súlyos – és a vonatkozó irányelv alapján nem indokolható – hiányosság, ami problémák forrása lehet. Tartunk attól, hogy a nem kijelölt, illetve indokolatlanul erősen módosítottak, vagy mesterségesnek minősített víztesteken a VKI céljával ellentétes változások is történhetnek a jövőben. Szükségesnek látjuk a víztestek kijelölésének és minősítésének felülvizsgálatát egy nyilvános folyamatban.

Tisztelettel:

Dr. Szigetvári Csaba
természetvédelmi programasszisztens
elnökségi tag
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület